Aynur ACAR

TÜÇEM Çevre Eğitimi ve Atık Yönetimi Derneği
Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı
Çevre Danışmanı

Sıfır Atık ile Döngüsel Ekonomi, geleceğimize, çocuklarımıza ve Allah'ın lütfu bu evrene en güzel hizmetlerden biridir.

Kendinizden kısaca bahseder misiniz? Aynur Acar kimdir?

Ankara doğumluyum. 8 Mart Dünya kadınlar günü benim doğum günüm.

1969 yılında Almanya'ya işçi olarak giden ailem uzun yıllar orada çalıştı. Bende bir süre Berlin'de ailem ile yaşadıktan sonra Türkiye döndüm. Döndüğümde Almanya'daki yaşam standartlarımızı düşündüğümde, ülkemdeki insan haklarının, işçi haklarının ve yaşam standartlarının uçurumlarını gördüm. Bu sebeple çalıştığım her sektörde ülkemiz şartlarının Avrupa standartlarını yakalaması için gayret gösterdim. Eksikliğini gördüğüm konulara dokunarak onları gerçekleştirmeye çalıştım.

1980-2004 yılları arasında İdari İşler ve Büro Yönetimi, Dış Ticaret ve Lojistik Müdürlüğü, 2005'den bugüne kadar, Çevre Danışmanlığı yapıyorum. AB yaşam standartlarının uygulanmasının ülkemiz insanına yapılacak en önemli hizmet olacağını düşündüm. Bu düşünceyle Türkiye'de yaşayan 80 milyon vatandaşımızın sağlığını ve geleceğini ilgilendiren Çevre ve Atık Yönetimini anlatmayı misyon edindim. Çalışma hayatına Çevre Danışmanı ve Proje Gönüllüsü olarak devam ediyorum.

41 yıllık iş tecrübenizden bahsedermisiniz?

En büyük avantajım, konusunda dünya lideri olan Alman firmalarında çalışmak oldu. Almanya'da okumak ve o kültürün içinde yetişmek ve aynı zamanda Alman disiplinini kazanmak benim yolumu açtı ve başarıyı peş peşe getirdi. Bir iş yerinden diğerine transferlerle geçtim. 1990'lı yıllarda Ankara'nın en başarılı Dış Ticaret ve Lojistikçi kadını seçildim. Çalıştığım şirketlerin desteği ile kamuda birçok konuya dokundum ve iyileşmesine vesile oldum. TSE'de otomotiv yan sanayi standartlarının AB standartlarına göre uyumlaştırılması için 2,5 yıl gönüllü çalıştım. TRT'de vericilerle ilgili dünya standartlarına ve dijital yayına geçmesine yardımcı oldum. Çevre teknolojilerinde konveyör hattı ve toz indirgeme sistemleri üretiminde çalıştım. Açıkcası, iş hayatım ağırlıklı Ağır Sanayi üretim hattında geçti. Bir Türk Holding adına Almanya'da bir fabrikayı kayyumdan alarak, işletmeye aldığımda o bölgede olay "Kadın Genel Müdür" oldum.

Özetle, modern teknolojileri tanıtarak işletmelerin vizyonuna yenilikler kattım. Bu da beni hep daha iyi yerlere taşıdı. Modern bir Türk Kadını olarak Almanların hayretle takip ettiği insan oldum.

Alman firmalarında çalışırken onların projelerini Türkiye de %100 yerli üretim ve ihracat yaptırarak, sonrasında Türk montaj ekiplerimizle dünyanın her yerinde hizmet verdik. Benim yaklaşımım tüm çalıştığım sektörlerde hep yerli üretimden yana olmuştur.

Belediyeleri, Atık Yönetiminde taşımaya çalıştığınız "Sıfır Atık" hedefinizin ayrıntılarından biraz bahsedebilir misiniz?

Belediye sahaları çok sıkıntılı idi ve mücavir alan uygulamalarının iyileştirilmesi gerekiyordu. Bunun içindir ki, önce çöpü azaltmayı, geri dönüşümü anlatarak, ayrıştırılmasını sağlayarak, hammadde değeri olanları ayrı toplatarak ilerlememiz gerekiyordu. Bu sebeple ilk günden itibaren hedefimiz hep "SIFIR ATIK" idi. Sıfır atık dediğimiz zaman nasıl olacak yani çöpün yok edilmesi, azaltılması veya çöpün tamamen ortadan kaldırılması veya çöp üretilmemesi diyorlardı.

İlk sunumumdan bugünkü son sunuma kadar 3 ana başlığı işledim hep,

- **"SIFIR ATIK HEDEFİ",**
- **"ATIK GETİRME MERKEZLERİ"**
- **"DEPOZİTO İADE SİSTEMİ"** idi.

Tabii bunları tamamlayacak yan enstrümanlar, teknolojiler, modern tesisler ve örnek sistemlerde sunumlarımın içeriğinde video ve görsellerle yer aldı. Bu 3 hedefede bizzat içinde yer alarak ulaştım. Hepsinin mevzuatları hazırlandı ve sahada uygulamalar başladı.

Bazen mevzuatı olmayan konuları anlatıyordum. Ama bu anlatımlarla mevzuatlara da yön verdik. Bu mutluluk verici bir olaydı. Bir projeyi ulusal bazda uygulamaya koyacaksak, önce kendi içimizde uygulamanız ve örnek olmanız gerekiyordu. İşte "SIFIR ATIK" mevzuatıda bunlardan biriydi.

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) de Türkiye'nin ilk Çevre Yönetim Merkezini kurdunuz. Bu Merkezde yürüttüğünüz atık yönetimi eğitim programlarını anlatabilirmisiniz?

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNDE DOĞMAKTAN MUTLUYUM.

2004 sonunda Türk ve Alman hükümetlerinin imzaladığı "Teknik İşbirliği Protokolü" kapsamında o zamanki Çevre Bakanı Sn. Osman PEPE'nin Almanya'dan talebine istinaden protokolün içerdiği koşulları ve teknoloji transferleri de göz önün de bulundurularak Türkiye'nin **Çevre, Atık Yönetimi, Atık Su Yönetimi, Küresel Isınma önlemleri ve Belediye altyapısının iyileştirilmesi** gibi başlıklar vardı.

2872 Sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde AB'ye uyum çalışmalarını içeriyordu. Açılışını bizzat Sn. Bakan Osman PEPE'nin yaptığı ÇEVRE YÖNETİM MERKEZİ'ni kurdum. Devamında bölgesel ölçekli eğitimleri planladık ve gerçekleştirdik. Belediyelere katılım sertifikaları verdik.

Belediyelerle çalışırken saha gözlemlerimizi, hataları ve doğruları ile paylaşarak ilerleme kaydettik.

Eğitimlerde belediyelere kendi sistemlerini anlattırdık, uzmanlara yorumlatırıp, doğrularını ve yanlışlarını tesbit ettik, yapmaları gerekeni anlatarak muvaffak olmuştuk. Doğru sistemleri anlatmaya çalıştık. Geri dönüşümü, kaynağında ayrıştırmayı, çöpü azaltmayı, ekonomik değere sahip ambalajları ve SIFIR ATIK HEDEFİMİZİ anlatarak ilerledik.

Devamında ben sahadaki doğruları ve yanlışları konferanslarda, seminerlerde, fuar salonlarında, Sanayi odalarında, Ticaret odalarında, televizyon kanallarında ve radyolarda tek tek anlattım. Yanlışları ortaya koydum ki, doğruyu gösterme amacıyla. Kötüyü oynadım ki, iyiyi bulalım istedim ve bunun da çok büyük faydasını gördüm.

2005'te başladığımızda daha bakanlık faaliyete geçmemişti bu konularla ilgili. 2006-2007 ilk seminerleri vermeye başladığımda ve fuar konferanslarında sahanın durumunu doğru ve yanlışlarını anlattım.

Bu sunumlarda belki eleştirel kötüyü oynuyordum ama doğruların bulunması için yanlışları göstermek çok doğru bir yoldu. 2009 Mart ayında ben topluma daha iyi anlatmanın yolunu "**ENERJİNİ ÇÖPE ATMA**" sloganıyla **NELER ÇÖP-NELER ÇÖP DEĞİL**" başlığı ile çok basit bir kitapçık hazırlayarak dağıtılmasını sağladım ve bu kitapçıktan sonra 2009 sonuna doğru bakanlık da benzer içeriklerde kitapçıkları çıkararak tüm atık türlerini anlatmaya başladı. Ve bölgesel eğitimleri de programlayarak yapmaya başladı.

Çok güzel çalışmalar yaptım ve yaptıkça daha da bir keyif aldım. Ülkeme gönüllü hizmet etmenin mutluluğunu yaşadım. Bazen seçimlere yenik düştüm, bazen belediye başkanlarının, bazen toplayıcıların, bazen yetkilendirilmiş kuruluşların duyarsızlığına yenik düştüm. Ama mücadeleyi hiç elden bırakmadım.

Özellikle belediyelerle diyalogları çok sıkı tuttum. A, B ve C Partisi beni ilgilendirmiyordu. Amacım 80 milyona hizmet ve tüm partilerin belediyelerine eşit mesafede, aynı eğitimlerle, aynı başlıklarla, hepsine faydalı olmaktı. Sahayı iyileştirmek içindi.

Belediyeleri ayda bir koordinasyon toplantıları ile bir araya getirdim. Her toplantıda bir konu belirleyip beyin jimnastiği yaptık, işin uzmanı yabancı konuşmacıları ve yerli konuşmacıları onlarla buluşturdum. Türkiye'de de hocalarımızın bu konulara ağırlık vermeye başladıklarını, makalelerle ne kadar konuyu önemsediklerini gördüm. Hazırladıkları çalışmaların belediyelere anlatılmasını ve gün yüzüne çıkarmalarını sağladım. Bu da çalışmalarımın akademik boyutunu ortaya çıkardı.

İLK İŞ HAYATINA SAHADA BAŞLASINLAR!

Ülkemizin AB yaşam standartlarına ulaşması noktasında birçok "İlk"e imza atmış biri olarak çevre danışmanlığına gönül vermiş ülkemiz gençlerine tavsiyeleriniz nelerdir?

En çok üzüldüğüm konu çevre mühendisliğini okumuş gençlerimizdi. Gençler sahada yeterince istihdam edilmiyor veya yer alamıyorlardı. Eğitimlerini tamamladıktan sonra nerede çalışacaklarını, nerede istihdam edileceklerini veya edebileceklerini, nerede kendilerini geliştirebileceklerini bilemiyorlardı.

Bu gençlerle bir araya gelmenin de en güzel yolu ise üniversitelerdi ve buna daha fazla ağırlığımı verdim. Üniversitelerde seminerler vermeye başladım. Verdiğim seminerlerde farkettimki, gençler işin teorik kısmını dört dörtlük alıyorlardı. Ancak çalışacakları sahayı, hangi mevzuatlar çerçevesinde çalışacaklarını, çevre teknolojilerini ve bu teknolojilerin çeşitliliğini bilmiyorlardı. En önemlisi bu gençlerin çevre mühendisliğinde okudukları başlıklarla, mesleklerinin teorisini aldıklarında, o başlıkların sahada nasıl uygulandığını, nasıl yer aldığını sahaya çıkmadan öğrenmeye çalışıyorlardı. Kendilerine sahaya çıkmalarını tavsiye ettim ve ediyorum. Stajlarını ve ilk iş hayatlarına masa başında değil, sahada yapmalarını tavsiye ettim. Çöp sahalarına gidin, orada staj yapın, arıtma tesislerine gidin, orada staj yapın. Kendinizi belediye arazilerinin içinde atıp geliştirin diye diye.

Onlara çevre mühendisliğini "Tıp" gibi düşünmelerini ve çevrenin her başlığını yapamayacaklarını söyledim. Ancak her konuda uzmanlaşmaları mümkün değil. Her çevre mühendisinin kendisine en az iki konuyu seçip o konularda uzmanlık edinmelerini tavsiye ettim. Çünkü o zaman, o konularda aranan uzman olurlar.

Yıllardır "Depozito İade Sistemi" diyorsunuz. "TÜDİS-Türkiye Depozito İade Sistemi" Projesine de Kıdemli Danışmanlık yaptınız. Biraz anlatırmısınız yaptıklarınızı?

Yine bir seminerimin sonunda yanıma 3 genç arkadaşımız geldi. Dediler ki "Aynur Hanım, biz İsbak A.Ş.'nin mühendisleriyiz. Her sene şirket bünyesinde çevre ile ilgili bir sosyal sorumluluk projesi yapıyoruz. Bu senede şirket olarak sunumunuzda anlattığınız "**Depozito İade Sistemi**" için makine yapma hazırlıklarını planladık. Sizde bize destek verirmisiniz, danışmanlık vererek yanımızda olurmusunuz" dediler. Tabii ben hemen gönüllü olarak seve seve kabul ettim. Ve bu arkadaşlarımızla Türkiye'nin ilk %100 Türk Mühendisliği ile "**Akıllı Konteyner**" adı altında depozito iade makinesi üretimi yapıldı. Bu gurur verici bir olaydı. İlk tanıtım sunumunu ben Antalya'da Çevre Bakanlığının "**Atık Yönetimi Sempozyumu**'nda yaptığımda sempozyumun gündem konusu olmuştuk. Amacımız "**Yerli ve Milli**" Türkiye'de her şeyin yapılabileceğini göstermekti. Ne yazık ki yaklaşık 10 yıl sonra makinaların pilot uygulamalarını İstanbul'un

bazı metro istasyonlarında yaparak, ne kadar işe yarayacağını kanıtlayabildik. Halk çok fazla ilgi gösterdi. Şimdi inşallah bu makineler TÜDİS kapsamında kullanılacak.

Aralık 2020 sonunda TBMM'den geçerek kanunlaşan ve resmi gazetede ilan edilen "**TÜRKİYE ÇEVRE AJANSI**"nın kurulması ve bünyesinde yönetilecek "TÜDİS-Türkiye Depozito İade Sistemi" Ulusal Projesi 1.1.2022 tarihinde tüm Türkiye'de uygulamaya geçecek.

TÜDİS projesine Kıdemli Danışmanlık yapmaktan onur duydum.

Sırada TÜRKİYE ÇEVRE AJANSI var.

TÜDİS'in hakkıyla ve doğru insanlarla yönetileceği ümidiyle, kurgulama, uygulama ve yönetimi dahil her noktasında destek vermeye ve çalışmaya hazır olduğumu buradan duyurmak istiyorum.

Türkiye'de yaşayan vatandaşların sağlığını ve geleceğini ilgilendiren birçok konuda gönüllü olarak konferans ve seminerler veriyorsunuz. Çok sayıda makaleniz ve yazınız mevcut. Şu anda da sürdürdüğünüz bu çalışmaların içeriğinden ve hedeflerinizden bahsedebilir misiniz?

Çevreyi, doğayı, denizleri, sahilleri, piknik alanlarını, parkları gezip gördükçe, yaşam alanlarımızdaki çevre kirliliğini, beraberindeki iklim değişikliğinin yarattığı küresel ısınmayı ve atmosfere saldığımız sera gazlarını düşündükçe, evredeki en zararlı canlının insanoğlu olduğunu ve karbon ayak izini hesaplamadan, düşünmeden yaşamaya nankörce devam ettiğini görünce de önce toplum bilincinin yaygınlaştırılması gerektiğini ve çevreci yaşam biçiminin anlatılması gerektiğini düşündüm. Bunu kendime misyon edinerek, her yaş grubunun anlayacağı dilden bilinçlendirme kitapçıkları yazdım ve dağıtılmasını sağladım. Tabii ki paralelinde de insanların yaşam biçimlerini değiştirmek, çevre kültürünü benimsetmek ve kişiliğine oturtmak için gönüllü seminerler, eğitimler ve konferanslar vermeye başladım.

HEDEFİM SIFIR ATIK BİLİNCİNİ YAYMAKTI!

Hedefim 2004 sonundan bugüne, Paul Connett'in birçok ülkede başarıyla hayata geçirdiği "SIFIR ATIK"ı kaynağında ayrıştırma, geri dönüşüm ve ekonomik değere sahip atıkları anlatarak, mümkün olabileceğini göstermekti. Kitapcıklarımda da Atık Yönetiminde "HEDEF SIFIR ATIK" olmalıdır diye yazmıştım.

Son olarak Türkiye Temsilcisi olduğunuz RELOOP kimdir ve ne iş yapar?

RELOOP, Brüksel'de yerleşik bir çevre platformudur. AB Parlamentosu, AB Mevzuatları ve AB ülkeleri nezdindeki çalışmalarıyla güçlü bir çevre platformudur. DÖNGÜSEL EKONOMİ için çalışarak dünyadaki birçok ülkenin çalışmalarına yön vermektedir. Bende TÜÇEM Çevre Eğitimi ve Atık Yönetimi Derneği Başkanı olarak Reloop'un çalışmalarını, AB'deki son gelişmeleri ve yenilikleri onları takip ederek ve onlarla istişare ederek takip ediyorum ve istifade ediyorum.